

CHWIŁA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

REDAKCJA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACJA: PASAŻ HAUSMANA 3, I p.

Należność pocztową opłacono ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 142.254.

Cena egzemplarza 20 mk.

PRENUMERACJA: miesięczna w domu 480 Mk. — zamiejscowa 520 Mk. — zagr. 900 Mk.
CENA OGŁOSZEŃ: Zwyczajne ogłoszenia za wiersz jednoszp. nonp. 20 Mk., nadesłane i nekrologia za wiersz jednoszp. nonp. 80 Mk., komunikaty i wiadomości po kreniose 90 w tekście i przed kr. 120 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 180 Mk., gratulacje i zawiadom. zaręczy nowe i ślubne za wiersz nonp. 80 Mk., najmniej 5 w. — 400 Mk. Drobnie ogłoszenia: za słowo: 8 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 9 — Mk., dużym drukiem podwójnie.
Cała stronica . . . . . 20.000 Mkp
Pół stronicy . . . . . 10.000 "
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . . . 60.000 "
Jedna szpalta na pierwszej stronie 20.000 "

Konferencja waszyngtońska.

(t). Z wrażeń i spostrzeżeń tych, których niewola i tułaczka wojenna na Syberję zagnały i którzy potem przez Chiny lub Japonię przebyli powrotną drogę do kraju, dowiadujemy się, że wraz z wybuchem wojny zaczął się w krajach Dalekiego Wschodu niebywały okres rozwoju. Podczas gdy w Europie działania wojenne niszczyły wiele warsztatów pracy, a wszelką wytwórczość pokojową zamiast służyć potrzebom ludzkości, przekształcała się w arsenał narzędzi śmierci, zaprzedała się w brutalną służbę molochowi wojny, wielkie wschodnie rynki zbytu opustoszały. Walcząca Europa pochłaniała nie tylko całą wytwórczość własną, która przedtem po całym rozchodziła się świecie, ale przeliczywała się w wykupywaniu wszystkiego, co było dostępne. Dla zaopatrzenia armij walczących powstawały w Japonii i w Chinach olbrzymie fabryki amunicji, a w ślad za nimi zakłady przemysłowe, które zaopatrywały opustoszałe, pozbawione importu targi. Kominy fabryczne, całe miasta kominów fabrycznych w większych środowiskach Chin i Japonii — oto o czym mówią wspomnienia reemigrantów z podróży.

A równoległe z tym objawem idzie problem znacznie ważniejszy, niż się to pograżonemu horyzontem chwili obecnej Europejczykowi wydaje. W promieniu tego problemu nawet najstraszliwsza z wojen światowych nabiera innego zupełnie charakteru i znaczenia. Europa spostrzega na razie tylko zmianę swej politycznej mapy, nie spostrzega natomiast ogromu zubożenia i osłabienia swej przodującej w świecie roli wobec wzmożenia się nowych sił. „Złote niebezpieczeństwo“, o czym niby o mrzonce prawili dawniej dyletanci publicyści, nabiera niespostrzeżenie pewnej realnej formy. Historia świata przestaje być historią Europy i pewnych terytoriów pozaeuropejskich. Przeciwnie historia świata staje się historią niebywałego spotęźnienia Ameryki, wielkomocarstwowego rozwoju Japonii, obudzenia Chin i refleksów, jakie zmienione stosunki polityczne rzucają na świat muzułmański i na Europę.

Stany Zjednoczone stoją zdala od Ligi Narodów, a w stosunku do drobnych spraw, jakimi zajmuje się Genewa, kongres waszyngtoński, na który Ameryka zaprosiła wielkie mocarstwa, na dni najbliższe nabiera znacznie większego znaczenia. Wielkie, dziś już się zarysowujące konflikty i te, które dopiero się zarysują wówczas, gdy przemysł europejski (po pewnej regeneracji) wyruszy powtórnie na zdobycie zaniedbanych przez lat ośm rynków zbytu i znajduje je już zajęte — będą traktowane w Waszyngtonie. Konferencja w Waszyngtonie miała być poświęcona sprawom rozbrojenia. Ale jak się z doniesień i polemiki prasy angielskiej i francuskiej okazuje, sprawa rozbrojenia, jak też i sprawy pomniejszych, które miały być w Waszyngtonie omówione (jak m. i. sprawa małata w Syrii) schodzą na drugi plan,

Przed konferencją waszyngt.

Bordeaux. (Pat.) Pierwsze spotkanie Hardinga z Briandem i członkami delegacji francuskiej było nadzwyczaj serdeczne. Briand i członkowie jego delegacji złożyli następnie wizyty sekretarzom stanu wojny i marynarki. Prasa amerykańska poświęca artykuły wstępne delegacji francuskiej.

Hannover. (Pat.) Sprawozdawca „Martina“ z Waszyngtonu wyraża nadzieję, że konferencja waszyngtońska odbędzie się po myśli Francji, o ile Lloyd George nie przybędzie do Ameryki, osoba bowiem L. George'a wprowadza zamieszanie w łonie konferencji.

Waszyngton. (Pat.) W orędziu wystosowanym do narodu amerykańskiego Briand zwraca się przede wszystkim do tych żołnierzy amerykańskich, którzy przybyli do Francji, aby krew swą przelewać wspólnie z żołnierzami francuskimi. Pamięć o nich jest szczególnie drogą wszystkim Francuzom. Francja nie zapomni nigdy o żadnym z narodów, które poświęciły jej z pomocą dla uratowania jej niepodległości i dla obrony wolności świata.

Następnie przedstawia Briand w jakim usposobieniu Francja przystępuje do obrad waszyngtońskich. (Pomimo trudności w jakich się kraj obecnie znajduje — mówi Briand — nie wahałem się pośpieszyć tutaj do waszego kraju, a uczyniłem to dlatego, aby przede wszystkim spłacić dług wdzięczności, a następnie załokumtować, że sprawa pokoju stanowi prośbę całego narodu francuskiego. Zbyt silnie odczuliśmy

czem jest wojna, by nie pragnąć pokoju z całej naszej duszy, ze wszystkich sił naszych. Dlatego też na szlachetną odczwę prezydenta Hardinga, kraj mój natychmiast pośpieszył z odpowiedzią. A teraz oto i ja tu przybyłem, aby zmanifestować zapomocą środków jakie mi daje władza, dobrą wolę Francji. Francja gotowa jest uczynić wszystko, co tylko możliwe celem zapobieżenia nowym konfliktom z zastrzeżeniem zagwarantowania jej bezpieczeństwa, które jest jedną z najbardziej solidnych gwarancji pokoju światowego. Francja bardziej aniżeli którykolwiek inny naród przez wojnę doświadczona skłonna jest przystąpić do obrad waszyngtońskich w usposobieniu jak najbardziej przyjaznym dla zachowania pokoju.

Pomiędzy Francją a Stanami Zjednoczonymi nie istnieje żadne choćby najmniejsze nieporozumienie. Oba kraje dążą wyłącznie do współpracy pokojowej, mając jak najwięcej dobrej woli w kierunku coraz większego zmniejszenia ryzyka wojny. Świata, który tak bardzo oczekuje bezpieczeństwa i wygoczynku, trzeba nie tylko słów uspokajających ale i realnych czynów. W końcu Briand wyraża niezłomną nadzieję, że konferencja waszyngtońska da nową sposobność do stwierdzenia iż Francja i Ameryka, świeżo złączone na polach bitew będą w dalszym ciągu odgrywały swoją dotychczasową dobroczynną dla świata rolę, wysnuwając z odies o tego zwycięstwa konsekwencje pozostające w zgodzie z idealizmem, jaki zawsze oba te kraje ożywiały.

Czy Niemcy zapłacą?

Paryż. (E. E.) „Echo de Paris“ podaje do wiadomości, że Millerand konferował z wybitnymi członkami rządu w sprawie niemieckich opłat reparacyjnych. Oświadczył on, że rząd francuski musi być gotów na wszelkie ewentualności w odniesieniu do Niemiec. Komisja reparacyjna postanowiła zażądać od Niemców wyjaśnienia w sprawie wysyłania zagranicę przez niemieckich przemysłowców całej ich gotówki.

Berlin. (E. E.) Z kompetentnej strony potwierdza się, że rząd niemiecki będzie się starał otrzymać zezwolenie na odroczenie terminu zapłaty raty styczniowej.

Berlin. (E. E.) Komisja reparacyjna (aliancka), która 10 bm. przybyła do Berli-

na rozpocznie swe rokowania z miarodajnymi kołami niemieckimi dopiero w piątek lub w sobotę, gdyż przedtem chce obradować nad sprawozdaniem, którego jej udzieli komisja gwarancyjna. O zamiarach komisji reparacyjnej krążą różne pogłoski. „N. Y. Herald“ donosi, że wystąpi ona z nadzwyczaj ciężkimi żądzeniami, w razie zaś ich nieprzyjęcia zastosuje jaknajostrejsze represje. Inne pogłoski twierdzą, że rząd niemiecki wyasygnuje 100—200 milionów marek niem. w zlocie jako zaliczkę na raty reparacyjne. Wedle innych pogłosek w komisji reparacyjnej panuje nastrój za złagodzeniem warunków płatniczych. Istnieje podobno zamiar udzielenia rządowi niemieckemu zwłoki o ile Niemcy oświadczą gotowość dania natychmiast zaliczki.

zaś na pierwszy plan wejść: kwestya dotycząca panowania nad Oceanem Wschodnim, kwestya, kto po ustąpieniu państw europejskich wywrze silniejszy wpływ na Chiny, sprawa Szantungu, który Japonia stara się po ustąpieniu Niemiec odziedziczyć i emancypacyjne obudzenie Chin, które czują się obecnie dość silne, aby same zaopiekować ze sobą. Najwyraziściej występuje tak w kwestyi panowania nad Oceanem Spokojnym jak w kwestyi wpływu na Chiny kon-

flikt amerykańsko-japońskich. Znamienne są jednak ustosunkowania do tego konfliktu innych państw. Oto, podczas kiedy Chiny z jednej strony znajdują w Ameryce naturalnego sprzymierzeńca przeciw Japonii, tak z drugiej, strony rasowa solidarność zbliża je ku Japonii. Anglia, której interes idzie w paizę z dążnościami Japonii spotyka się z silną opozycją w łonie własnych dominionów, Australii i Kanady, które stoją solidarnie wary Ameryce i które tak samo drażliwie

odczuwają trwogę przed szczytną rasą złotą.

Kongres w Waszyngtonie bezpośrednio bardzo słabo dotknął spraw związanych z polityką europejską, ale nie ulega wątpliwości, że pośrednio wszystkie kwestye, które rozwinięte zostaną na konferencji amerykańskiej wejdą w skład tych ramowych spraw, które nie pozostaną bez wpływu na przyszłość społeczeństw europejskich.

Z komisji sejmowych.

Warszawa. (Pat.) Komisja odbudowy, jako pierwszy owołała się na nowo, wybierając przewodniczącym p. Wysockiego, zastępcą przewodniczącego p. Sykułskiego, a sekretarzem p. Cieślę. Referat o utworzeniu państwowego banku odbudowy powierzono p. Rauchowi. Następnie uchwalono wezwać rząd, aby do dwóch tygodni przedstawił projekt ustawy o całokształcie pomocy państwowej na cele odbudowy.

Komisja konstytucyjna przyjęła w myśl propozycji referenta p. Buzka rozdział ordynacji wyborczej, zawierający postanowienia karne za przekroczenia przeciwko przepisom ordynacji. Zgodzono się w szczególności na podanie odpowiedzialności karnej przewodniczących komisji za romysłne naruszenie ważniejszych przepisów ordynacji, o ile nie zachodzi potrzeba zastosowania ostrzejszych jeszcze przepisów nadużyciu władzy. Uchwalono nadto artykuł 9 dekretu o postanowieniach karnych za przeszkodzenie czynnościom Sejmu za pomocą czynów gwałtownych oraz innych uniemożliwiających obradowanie Sejmu. Na wniosek referenta rozszerzono przepisy karne z powodu gwałtownego udaremnienia obrad Sejmu zwłaszcza przy użyciu środków mechanicznych. Jeżeli czynów takich dopuszcza się poseł — wówczas ściganie sądowo-karne nastąpić winno na wniosek i za zgodą marszałka Sejmu. W ten sposób przyjęto cały projekt ordynacji wyborczej w pierwszym czytaniu, z wyjątkiem postanowień karnych odnoszących do art. 6, wpływających na prawo wyborcze.

Komisja prawnicza pod przewodnictwem p. Zygmunta Seydy po referacie p. Mieczkowskiego o wniosku nagłym dotyczącym urzędników Towarzystwa kredytowego ziemskiego i po przeprowadzeniu dyskusji — uznała na wniosek p. Hartgla za sprawę za spór cywilny między instytucją prywatną a skarbem państwa, niekwalifikującą się do rozpatrywania ustawodawczego, lecz należąca się na drogę sądową. Po referacie p. Mieczkowskiego o projekcie ustawy w przedmiocie zmiany czynszów dzierżaw rolnych, dalsze obrady odroczone, gdyż delegat ministerstwa skarbu nie miał odpowiednich instrukcji.

Komisja komunikacyjna pod przewodnictwem p. Rajcy wybrała dla spraw kolei na Górnym Śląsku podkomisję w której skład weszli p. Rajca, Władysław Grabski z Gniezna, Hausner, Rauch i Tabaczyński. Komisja przyjęła następnie do wiadomości sprawozdanie ministra kolei na Górnym Śląsku oraz sprawozdanie tegoż ministra o komunikacji na terenie wolnego miasta Gdańska, przyczem wezwano rząd do utworzenia polskiego biura informacyjnego na dworcu w Gdańsku.

Granice Albanii.

Paryż. (Pat.) Granice Albanii ustalone na wczorajszym posiedzeniu konferencji ambasadorów, różnią się tylko nieznacznie od granic wytyczonych w roku 1913. Decyzja konferencji ambasadorów, zawierająca uznanie rządu albańskiego w Tyrze za rząd wrotały notyfikowana rządowi greckiemu i jugosłowiańskiemu oraz Lidze Narodów. Jugosławie wezwano, by wycofała wojska znajdujące się na wytyczonym terytorium albańskim.

Londyn. (Pat.) Wielka Brytania uznała Albanię jako samodzielną państwo.

Zniżka cen.

Warszawa. (Pat.) Koło hurtowników galezi włókienniczej przy starożytności kupców polskich łącząc z sekcją włókienniczą centralnego związku kupców, obniżyło w dalszym ciągu ceny jak następuje: Bawełna surowa, tkaniny zielone i farbowane 35 proc., wełny męskie 25 proc., wełny damskie 30 cent.

—11—

Sprawa daniny.

Ne wynosi obciążenie przemysłu i handlu.

Warszawa. (Pat.) Podkomisja dla projektu daniny pod przewodnictwem p. Diamanda odbyła dziś zebranie, na którym referent p. Wierzbicki przedłożył projekt daniny odnośnie do przemysłu i handlu nieakcyjnego.

Wedle projektu rządowego, przemysł i handel nieakcyjny, płaciłby 12 miliardów 543 milionów, a po potrąceniu 10 proc. na ulgi, 11 miliardów 280 milionów, podczas gdy przy zastosowaniu danych, naprowadzonych przez referenta, danina od tego przemysłu i handlu przyniosłaby 25 miliardów, a po potrąceniu 10 proc. na ulgi 22 i pół miliardów. Do tego wyniku dochodzi referent podwyższając daninę przedsiębiorstwom tej kategorii w Królestwie z 7 miliardów 600 milionów na 12 miliardów 400 milionów, a wreszcie zaś państwa z 5 miliardów na 12 miliardów 400 milionów. Przy tem podwyższa się mnożnik w pierwszej kategorii o 14 proc. w innych kategoriach o 33 proc.

Podstawą obliczenia dla całego państwa stanowiłaby zasada podatku patentowego, obowiązującego w b. zaborze rosyjskim. Dalej proponuje referent obniżenie proponowanego przez rząd mnożnika 15 proc. od kapitału akcyjnego na 7 i pół proc. przyczem odpadłby także projekt rządu obłożenia daniną przewalutowanych nieruchomości pól.

PP. Władysław Grabski i Kollscher proponują, aby daninę gospodarstw rolnych zamiast proponowanych przez rząd 70 miliardów obniżyć na 50 miliardów. P. Kowalczyk krytykuje metodę obliczenia p. Wierzbickiego polegającą na fałszywym obliczeniu majątków P. Wierzbicki jest zdaniem mówcy znakomitym buchalterem i umie przystosować wyniki rachunku do postawionej przez się tezy. Z obliczeń p. Wierzbickiego wynika jasno uprzywilejowanie dwóch sfer a mianowicie wielkiej własności i kapitału akcyjnego. Podczas gdy referent bardzo obficie posługuje się materiałem liczbowym, przydatnym do jego dążeń tam gdzie cyfry stają mu się niedogodne ogranicza się do głośliwych twierdzeń, pozostawiając nadto na uboczu bogatą statystykę Małopolski i Wielkopolski. Podwyższywszy w dwójnasób prawie proponowaną przez rząd daninę z tych dzielnic, opiera się wyłącznie w swych rachunkach na statystyce ludności.

Projekt p. Wierzbickiego jest zdaniem mówcy sprzeczny wogóle z zasadą daniny t. j. z zasadą równomiernego obciążenia zastosowanego do siły ekonomicznej ludności. Danina gospodarstw rolnych, o ile n. e. ma zwrócić przeciwko sobie głosów stronictw włościańskich, musi być progresywną, co do stopnia zaś progresji możliwe są pertraktacje. W tym duchu mówca stawia odpowiednie wnioski zaznaczając, że stronictwo jego przeciwne jest zasadniczo wczorajszej uchwale, dającej obszarnikom swobodę sprzedawania gruntów celem zapłacenia daniny z zupełnym pominięciem ustawy o formie rolnej.

Na tem obrady przerywano naznaczając następną posiedzenie na piątek

w którym na żądanie podkomisji weźmie również udział i minister skarbu.

Sprawa Galicyi wschodniej a nowa polsko-czeska. (Z prasy polskiej).

Kraków. Omawiając w artykule wstępnym treść świeżo w Pradze podpisaną polsko-czeskiej umowy pisze „Czas m. i.:

... Pierwszy punkt umowy ma być stanowczo do jej minusów. Oba państwa gwarantują sobie w tym swój „stan posiadania na podstawie traktatów, na których opiera się ich niepodległość i państwowa organizacja”. Jeśli jakiś układ dodatkowy inaczej tego nie objaśnia, to oznacza to, iż my gwarantujemy Czechom to wszystko, co uzyskali w traktatach w Wersalu i St. Germain, a więc całość ich posiadłości; zaś one gwarantują nam tylko naszą granicę od zachodu; co do wschodniej — rosyjsko-polskiej — rezerwują sobie Czesi niewątpliwie wolną rękę. Inaczej terminu, traktaty, na których opiera się niepodległość i państwowa organizacja” tłumaczyć chyba trudno. W najważniejszej sprawie dla nas kwestyi naszego sporu z Rosją (czy przysła) uchylili się Czesi zrzeczenie od stworzenia jakiegokolwiek faktu dokonanego podczas gdy myśmy zagwarantowali Czechom ich rozboj dokonany na Słowaczczyźnie i na Rusi węgierskiej.

Gwarancja stanu posiadania czeskiego, dana Czechom przez nas, oznacza więc zarówno uznanie przez nas zaboru Śląska Cieszyńskiego, jak i zerwanie przez nas wszelkiej politycznej łączności z Węgrami; nie oznacza natomiast uznania przez Czechów naszego stanu posiadania na Litwie i w Galicyi wschodniej. Łatwo w tym punkcie rozstrzygnąć, kto więcej dał i kto więcej biernie. Daje Polska, bierzą Czesi!

Punkt drugi zapewnia wzajemną neutralność i tranzit materiału wojennego w razie zaatakowania przez jednego z sąsiadów. Korzyści są niewątpliwie obustronne, ale wartość artykułu jest mała, skoro czyniono go zależnym od „zaatakowania” przez jednego z sąsiadów. W razie wojny naszej z Rosją można śmiało z góry przyjąć, iż Czesi znajdą zawsze dość pretekstów, aby uznać, że my jesteśmy stroną atakującą. Fides bohemica pozwoli im wówczas rając to samo stanowisko, co zajęli w czasie ostatniej wojny polsko-rosyjskiej i dlatego, licząc się z tem, nie sądzimy, aby wartość praktyczna tego punktu była bezwarunkowa.

Punkt trzeci jest dla nas doniosły. Bo daje nam podstawę do domagania się, aby Czesi poskromili agitację na Galicyę wschodnią i zaniechały podjudzenia Rusinów przeciw nam. Praga jest od dwóch lat siedliskiem propagandy „zachodnio-ukraińskiej”; należałoby oczekiwać, że Czesi wypowiadają taką gościnność i p. Kolesie i p. Petruszewcowi i X. arcybiskupowi Szeptyckiemu, z jaką ich dotąd przyjmowali u siebie (nie mówiąc już nawet o ubydkach pieniężnych). Naturalnie o ile nie powołają się na zastrzeżenia, że takcy tych panów nie podpada pod pojęcie „akcji militarnej i politycznej”, ale jest tylko nieodwrotną akcją kulturalną, religijną czy naukową.

Punkt czwarty przyręka „przyjęcie do wiadomości” konwencji z innemi państwami. W ten sposób Czesi obciążają „przyjęcie do wiadomości” traktat ryski, ale tylko „do wiadomości”. Jest tu umyślnie użyte wyrażenie tak skromne, a zarazem tak elasto-cenne, aby im ułatwić obronę przed zarzutem że strony rosyjskiej, że traktat ten „uznały”. Punkt czwarty jest więc tylko konsekwencją z punktu pierwszego, wedle którego Czesi w kwestyi naszej granicy wschodniej rezerwowały sobie wolną rękę.

Z Węgier.

Praga (Pat.) «Lidowe Nowiny» donoszą: Rząd węgierski zakomunikował oficjalnie rządowi czeskiemu oraz gabinetom małej koalicji, że zastosują się do rozkazów wielkiej koalicji i przyjmie w całej rozciągłości żądania niewybieralności Habsburgów. Ponieważ jednak ustawa o detronizacji Habsburgów została w międzyczasie przyjęta — rząd węgierski ogłosił do tej ustawy specjalny dodatek, gwarantujący, że Habsburgowie nawet w drodze wolnej elekcji nie będą mogli wstąpić na tron węgierski. Zakomunikował to postanowienie również konferencji ambasadorów.

— II —

Neutralizacja portu petersburskiego.

Wiedeń. (Pat.) «N. Fr. Presse» donosi: Rewla pod datą 9 bm.: Korespondent dziennika «Rul» dowiaduje się z dobrego źródła o rokowaniach angielsko-sowieckich w sprawie neutralizacji portu Petersburga, który ma być od any admistracji zagranicznej. Urzeczywistnienie tego planu możliwe jest dopiero po dymisji komisarza Petersburga Zinowiewa, który dotąd jak najenergiczniej sprzeciwiał się temu planowi.

Wiadomości bieżące.

(Pat.) Z Rygi donoszą: Haszedi i Wessman podjęli traktat łotewsko-bolszewicki w sprawie opłaty.

(Pat.) Z Rzymu donoszą: Markowicz przywódca powstańców czarnogórskich proklamował samodzielną republikę czar ogórków. Rząd serbski czyni zarządzenia celem obalenia tego ruchu.

(Pat.) Z Warszawy donoszą: Biuro prasowe ministerstwa skarbu komunikuje: Rozważane na Górnym Śląsku pogłoski, jakoby rząd polski zamierzał stemplować pieniądze papetowe są z gruntu fałszywe.

DR. M. BIENENSTOCK.

Z dramatu żydowskiego.

F. Bimko: *Ferborgene kojches*. (Ukryte siły). Dramat w 3 aktach. (Nakład «Di kaj» Warszawa 1921).

(Dokończenie)

Oprócz dusznej atmosfery nasyconej od początku zmysłowością i pożądaniem, błądzącą z pierwotnych, chłopskich natur Rubena i Raszli, ciąży nad całą akcją niewypowiedziana jakaś tajemniczość, wynikająca z współdziałania bliżej nieokreślonych mocy z innego świata, które spletają się z wolą i uczuciami ludzi w jeden nierozzerwalny węzeł tragiczny, łączący ich z sobą i przykuwają do siebie wbrew woli świadomej i wbrew prawom ludzkim. Wsłutek wprowadzenia tego nadzmysłowego czynnika pogłębił Bimko dramatyczne napięcie akcji, nie naruszając jednak psychologicznej prawdy. Ważne znaczenie ma w niej moment wiary, naiwnej, prostej, szczerzej. Jeżeli Izrael decyduje się na łatwiej pojąć Raszl za żonę, nie mając jej miłości, to dlatego — że uważa to za obowiązek poniekąd religijny. (Utrwalił go w tem zresztą uczony w Torze Mojsze, który wogóle często gra rolę jego sumienia). Jeżeli Ruben nie porzuca się na ojca, choć go nienawidzi, jeżeli Raszl nie chce zdradzić męża, choć go nie znosi — to także dlatego, że w era, że wiara ma ich chronić od grzechu. Uczucie wprawdzie okazuje się w końcu silniejsze od

Odpowiedź rządu angielskiego do ortodoksyjnego zrzeszenia „Agudath-Israël”.

Wiedeń. (Z. B. K.). Centralny Komitet „Agudath-Israël” otrzymał od Winstona Churchilla, angielskiego ministra kolonii list, w którym minister oświadcza, że rząd angielski nie jest obecnie w stanie udzielić którejkolwiek organizacji pełnomocnictwa do działania w charakterze zastępcy żydostwa (jewish agency) w Palestynie, które zostało udzielone organizacji syjonistycznej w myśl mandatu palestyńskiego.

List ten jest odpowiedzią na memoriał, wniesiony przez zrzeszenie ortodoksyjne „Agudath-Israël” do rządu angielskiego, a zawierający żądanie pełnomocnictw w Palestynie.

Przygotowania syjonistów amerykańskich do uczczenia lorda Balfoura.

N. Jork. (Z. B. K.). Amerykańskie i kanadyjskie koła syjonistyczne poczyniły wielkie przygotowania celem zwołania przybywającego na konferencję waszyngtońską lordowi Jamesowi Balfourowi przyjęcia i wyrażenia mu wielkiej czci i wdzięczności Żydów całego świata. Przy przyjeździe do Quebec powita go delegacja syjonistów kanadyjskich i syjonistów Nowego Jorku. W Nowym Jorku zawiązał się osobny Komitet, w skład którego weszli najwybitniejsi przywódcy syjonistyczni, którzy go powitają na dworcu i wydadzą wielki bankiet celem uczczenia wielkiego męża stanu.

Żydowskie sieroty.

Paryz. (Z. B. K.). W przejeździe do Argentyny zatrzymał się tutaj transport żydowskich sierót po ofiarach pogromów na Ukrainie. Przybyłym zgotowała niezwykle serdeczne przyjęcie egzekutywa żydowskiej światowej konferencji ratunkowej i komitet dla popierania Żydów z byłego imperium rosyjskiego. W przyjęciu sierót brał też udział poseł argentyński i konsul generalny. Sieroty umieszczono w schronisku, dokąd zaproszono przedstawicieli prasy paryskiej. Do schroniska przybyli dziennikarze oraz wybitne osobistości

francuskie.

P. Sliosberg skierował sieroty, które podczas pogromów na Ukrainie urządzonych przez Ukraińców i gen. Bałachowicza, utraciły rodziców. W imieniu prasy francuskiej przemówił redaktor „Eclair” Deteis. Jeden z posłów francuskich oświadczył, że rozciągnie akcję mającą na celu umożliwienie osiedlenia się sierotom w Francji. Cała prasa paryska poświęciła z okazji przyjazdu sierót do Francji dłuższe artykuły o żydowskich sierotach pogromowych.

Nowy Jork. (Z. B. K.). Sekcja siroca Jointu komunikuje, że do 30 czerwca 1922 nie może przyjmować zgłoszeń do przewozu dzieci żydowskich sierót z Polski, gdyż norma ustalona dla emigrantów z Polski została już przekroczona. Odnosi się to jedynie do sierót urodzonych w Polsce. Przebywający w Polsce sieroty żydowskie pochodzące z Litwy, Rosji, Bessarabii i t. d. mogą być przewiezione do Ameryki pod warunkiem, że krewni amerykańscy pokryją koszty podróży i poręczą za utrzymanie sierót w Ameryce.

Żydzi z Turkestanu i Buchary emigrują do Palestyny.

Ryga 7. listopada. Przybyło tu 34 Żydów z Turkestanu, którzy znajdują się w drodze do Palestyny. Pozwolenie wyjazdu uzyskali na podstawie umowy handlowej między Anglią i Rosją, są bowiem obywatelami angielskimi. Według informacji tych emigrantów jest liczba Żydów w Turkestanie i Bucharze bardzo znaczna. Ludność żydowska znajduje się naogół pod względem gospodarczym w stanie nadmiernej opłakalności. Jako jedyną drogą ratunku uważają Żydzi turkestańscy i bucharscy emigrację do Palestyny i zwracają się do całego świata z prośbą o pomoc.

Sprawy palestyńskie w angielskiej Izbie gmin.

London. Ośławiony wróg syjonizmu lord Swinburn wystosował na ostatnim posiedzeniu Izby gmin do rządu następujące pytania: 1) Kiedy ogłoszone zostanie sprawozdanie o rozruchach w Jaffie? 2) Czy polecił sir Herbert Samuel kościołowi greckiemu sprzedawać ziemię i czy prawdziwa jest, że ziemię tę mogła zakupić wyłącznie orga-

wiary, ale to nie zmniejsza jej roli, bo ono działa nieświadomie, wbrew woli osobników. Pod względem wykorzystania pierwiastków wiary i przesądów, z niej wynikających, dla charakterystyki osób i ich motywów działania przypominają «Ukryte moce» dramat Kobrina «Chło», którego bohater pod wielu względami podobny jest do Rubena. (Również i szeregi innych szczegółów wskazywałby na wpływ Kobrina).

Realistyczne sceny dramatyczne w sztuce Bimka skąpane są w nastoju, który często ma w sobie coś z antycznego fatalizmu lub z ibsenowskich dzieł. Do nasycenia go przyczynia się specjalnie zręczna budowa dialogu, w którym wyładowywują się uczucia i myśli osób w krótkich urywanych zdaniach, okraszonych często ludowymi zwrotami, które plastycznie oddają koloryt miejsca i otoczenia. Wskutek tego akcji zyskuje na tempie tak, iż wypadki rozgrywają się przed nami z plastyczną szybkością, z temperamentem i bujnością życową. Bimko i w tej sztuce nie gardzi efektami zewnętrznymi. Dzieje się to przede wszystkim przy zakończeniu pojedynczych aktów. I tak kończy się np. I. akt — ten sposób, że mały sierotka Symche mówi Kadysz, w tyle widać przy zachodzie słońca wracający h z pola chłopów z kowami, z pobliskiej aplikacji odzywa się dzwonek na Anioł Pański. Drugi akt kończy się silną sceną zazdrości między ojcem a synem a trzeci śmiecią Rubena z rąk Izraela, który przychwycił go na gorącym uczynku z żoną.

Bimko nie tylko pod tym względem wykorzystał napięcie dramatyczne. Tuż przed katastrofą następuje chwilowa retarda, tak iż zdaje się, że węzeł dramatyczny da się rozwiązać bez silniejszych wstrząszeń. Ruben ma się zaręczyć, Raszl postanawia po świętach (ostatni akt rozgrywa się w wieczór Symchat Thora) wrócić do rodziców, gdy w tym zjawia się w nieobecności Izraela w jego domu syn a sam na sam z młodą macochą powoduje katastrofę, która jak piorun niweczy zamiary ludzi.

Trzeba dodać, że Bimko stworzył z swego motywu dramat żydowski. W ten sposób wyposażył swoje osoby działające, w takie wstawił je otoczenie, tak im kazał specjalnie reagować na pewne objawy życia uczuciowego, tak uwypuklił ich cechy charakterystyczne, iż na chwilę nie zapominamy, że to wszystko dzieje się w świecie żydowskim, wśród sfery dla której tradycja, wiara, przywiązanie, miłość rodzinna są regulatorami życia, aczkolwiek życie niekiedy wyłamuje się z pod tej opieki i łobio sobie własne koryto, kosztem szczęścia i spokoju dotyczących jednostek. Już przy innej sposobności podkreśliłem w twórczości dramatycznej Bimka znaczną zdolność obserwacji, która w «Utajonych iłach» zaznacza się z szczególną plastyką. Taki Urisz, ojciec Raszli, typ żydowskiego sceptyka, który nie uznaje żadnych świętości, który drwi z wszystkiego i wszystkiemu, który bierze życie z jego realnej strony i nie zapuszcza się w żadne filozofie, u którego zimne obrachowanie nie zabija jednak uczucia miłości do dzie-

Do wiadomości moich długoletnich odbiorców!!

Światowej sławy deoizdże Mautnerowskie i Sprin-
growskie poleca wyłączny reprezentant na całą Polskę I. GOLDBERG, Bern Teina 12.

1318) **420 mkp.** Cena znacznie **420 mkp.**
zniżona za kg.

Obstalunki z prowincyi załatwia się odwrotną pocztą.

niżycy syonistycznej? Celem uzasadnienia wy-
stosowanych pytań wygłosił Sydenham dłuż-
szą mowę, w której usiłował wykazać, że
sprawozdania o rozruchach dotąd nie ogłoszo-
no, gdyż wypałoby ono ujawnienie dla syo-
nistów. Mowca twierdzi, że sprawozdanie eg-
zekutywy wszechświatowej organizacji syoni-
stycznej przedłożone XII. kongresowi nie o-
piera się na samych prawdziwych danych. W
związku z tem oświadczył Sydenham, co na-
stępnie: „Kościół wschodni w Rosji stał się
męczennikiem bolszewickich Żydów, którzy u-
siłowali zniszczyć chrześcijaństwo w kraju.
Nie udało im się to i jest pewne, że ko-
ściół wschodni odlegra jeszcze wybitną rolę
w regeneracji Rosji. Równocześnie jednak
rząd angielski ułatwia syonistom kupno wła-
sności kościoła wschodniego i pozwala, by
syoniści weszli w posiadanie miejscowości
dookoła Jerozolimy”.

Po lordzie Parmorem, który w tej sa-
mej sprawie interpelował rząd, zabral głos
reprezentant rządu książe southerlandzki. Za-
stępca rządu oświadczył, że urogwane spra-
wozwanie niebawem zostanie podlane do wia-
domości Izby a względnie publicznej. Odno-
śnie do sprzedaży względnie kupna ziemi —
własności kościoła greckiego, książe souther-
landzki stwierdził, że motywem, który skłonił
patriarchę do sprzedaży ziemi, był konflikt
między patriarchatem a synodem. Z
powodu tego konfliktu patriarchat zapłu-
żył się, tak, że z początkiem roku 1921
dług przewyższał kwotę 550 tysięcy funtów.
Wysoki Komisarz przedłożył tę sprawę ra-
dzie stanu, która zgłosiła się na sprzedaż
ziemi. Projekt sprzedaży zaprobowało rów-
nież ministerstwo dla spraw kolonialnych. Pa-
triarchę dawniej z powodu ustawodawstwa
tureckiego ziemi tej nie mógł się pozbyć. Ce-
lem zapobieżenia spekulacji gruntami w Pale-
stynie ustanowiono, iż ziemi wartości ponad

3000 funtów nie wolno bez osobnego ze-
zwolenia rządu samemu sprzedawać. Prze-
pis ten obowiązuje zarówno organizację syo-
nistyczną jak i każdą osobę prawną czy pry-
watną. Wysoki Komisarz oczywiście nie spr-
eciwi się sprzedaży, jeśli sprzedaż ta ma się
przyczynić do udrowienia stosunków finan-
sowych patriarchy. Grunta patriarchy
sprzedaje się wielkimi częściami, tak, by
móc osiągnąć jak najlepsze ceny oraz by
się dostały w ręce ludzi, którzy dają re-
kojmie, że grunta te będą nadal uprawiane
w myśl potrzeb i w interesie rozwoju kraju.

Rozruchy w Jerozolimie.

Wiedeń. Do „Morgenzeitung“ donoszą
z Londynu. Było wiadome rządowi angielskiemu, że na dzień 2. listopada (rocznica
deklaracji Balfoura) planowane były rozru-
chy w Palestynie. W przeddzień rozruchów
opublikowała antysemitka „Morning Post“
następującą wiadomość: Z okazji czwartej
rocznicy brytyjskiej deklaracji na rzecz na-
rodowej siedziby dla Żydów otrzymaliśmy od
muzułmańsko-chrześcijańskich organizacji w
Jerozolimie i Jaffie i palestyńskiego komi-
tetu w Egipcie telegramy protestujące prze-
ciwko deklaracji Balfoura. Deklaracja Bal-
foura — wedle tekstu telegramów — bę-
dzie stałą przyczyną niezadowolenia i niepo-
kójów w Palestynie, gdzie w dniu rocznicy
odbywać się będą przeciwstawne manifesta-
cje: manifestacja smutku u Palestyńczyków
a radości u syonistów”.

Zdaje się, że rozruchy ograniczyły się
tylko na Jerozolimie. W Safed komitet a-
rabski ogłosił protest przeciw deklaracji Bal-
foura.

Na wszelki wypadek należy stwierdzić,
że prz. dsiewiętę pr ez rząd Palestyny środ-
ki dla zachowania spokoju i porządku, b-
kazały się niedostateczne. Faktami jest, że lu-
dność żydowska Jerozolimy nie jest zadowo-
lona z gubernatora gen. Storrsa, którego
już zresztą poprzednia działalność dała nie-
jednokrotnie powód do uzasadnionych skarg
i żalów.

Wedle doniesień biura Reutersa władze
w dniu ekscesów aresztowały szereg osób.

Z strony żydowskiej donoszą z Jerozo-
limy: Nie otworzyli Arabowie 2. listopada
sklepow, wobec czego i Żydzi zmuszeni byli
zamknąć sklepy o 10 godz. tego samego
dnia. Podczas dnia kilkakrotnie napadano na
dzielnice żydowską. Raniono 39 osób, z te-
go około 25 Żydów. Rany pochodzą prze-
ważnie od pchnięć nożem. Żydowskie ciała
reprezentacyjne zażądały narychmiastowego
wdrożenia śledztwa w celu ustalenia odpo-
wiedzialności za to, co się stało oraz usunię-
cia z zajmowanego stanowiska gen. Storrsa.
Wedle dotychczasowych wiadomości, pa-
nuje w całym kraju spokój. Liczba aresztowa-
nych wynosi 40 osób.

Odezwa do mahom tańskiej i chz- scijańskiej ludności w Palestynie.

Jerozolima. (Z. B. K.). Mufti, bur-
mistrz Jerozolimy, przewodniczący mahome-
tańskiej sądu apelacyjnego, przewodniczą-
cy egzekutywy palestyńskiego kongresu oraz
cały szereg osobistości świata muzułmańskie-
go, katolickiego i protestanckiego podpisał
następującą odezwę do ludności:

„W imieniu całego narodu wyrażamy na-
sze głębokie ubolewanie z powodu przykrych
incydentów, które zaszły dnia 2. listopada
i spowodowały śmierć niewinnych osób. Wry-

Ze złotej seryi: FERN ANDRA
Film cyrkowy p. t.

SAFENDRI

czyli

TANCERKA z DZIAPURU

z niezrównaną gwiazdą filmową Fern Andrą

wkrótce w kinoteatrach

„Wanda“ i „Warszawa“.

wamy ludność do zachowania spokoju i po-
rządku, ponieważ jesteśmy przekonani, że
tylko pokojowymi środkami osiągniemy i za-
bezpieczymy nasze prawa. Rząd z pewnością
spełni swój obowiązek w kierunku zach-
owania bezpieczeństwa publicznego, my zaś
apelujemy do braci naszych, by w tem kza-
dowi „dopomogli“.

Niezawisłość Transjordanii?

Jerozolima. (Z. B. K.). Tutejsza pra-
sa arabska donosi, że rząd angielski uznał
niezawisłość Transjordanii i odwołał swego
transjordańskiego reprezentanta majora A-
brańsona, w którego miejsce zostanie wy-
slany pułkownik Laurent w charakterze kon-
sula.

Prasa żydowska zachowuje wobec tych
wiadomości rezerwę i zaznacza, że popada-
ją one w sprzeczność z warunkami mandatu
Anglii nad Palestyną i treścią białej księgi
ogłoszonej przez rząd palestyński w końcu
oświadczeniem prof. Weizmanna, złożonym w
sprawie Transjordanii na XII kongresie syo-
n w Karlsbadzie.

Angielskie ministerstwo kolonij zainter-
pelowane w tej sprawie przez Żyfi. Biuro
Koresp. oświadczyło, że informacje prasy a-
rabskiej nie są zgodne z prawdą.

Arabowie odpowiedzą na białą księgę rządu palestyńskiego.

Jerozolima. (Z. B. K.). Czasopismo
arabskie „Karmel“ donosi, że egzekutywa a-
rabskiego kongresu uchwaliła ogłosić odpo-
wiedź na białą księgę rządu palestyńskie-
go. Odpowiedź ma być ogłoszona w języku
angielskim i arabskim i rozrzucona po ca-
łej Europie. Do współpracownicy zaprosiła egze-
kutywa m. i. szeka El-Frukiego i Wadieg
Bustaina.

Kronika palestyńska.

W Jerozolimie ukazały się dwa nowe pi-
sma arabskie: pierwsze dziennik pt. „Brit-
el-saba“ (Pocztą poranna) na wzór londyń-
skiego „Morning Post“ jest oficjalnym or-
ganem arabskiego kongresu, drugie również
codzienne pismo pt. „Liman el erew“ zaj-
muje przyjazne stanowisko wobec rządu pa-
lestyńskiego.

Żydowski oddział żandarmerii konnej ob-
jął obecnie straż nad terytoriami Dolnej
Galilei i ma za zadanie bronięcia kolonii
żydowskich od napadów z strony Trans-
jordanii.

8. października okręt „Bułgaria“ przy-
wiózł z Tryjestu 79 imigrantów.

2. października wyruszył z Tryjestu do
Jaffy okręt z 180 imigrantami.

14. października przybyło do Jaffy z
Konstantynopola 85 imigrantów. Tegoż dnia
przybyło koleją z Egiptu 28 imigrantów z
Syberii.

Powstanie na Ukrainie.

Lwów, 10. listopada.

Od osób, przybywających z okolic nad
Zbruczem dowiadujemy się o stanie ruchaw-
ki ukraińskiej co następuje:

Usiłowania wojsk Petlury zostały chw-
-

lowo przez bolszewików unicestwione. Oddziały Peturowskie, rozbite, musiały szukać schronienia w okolicznych lasach. Pierwszy ten atak był tylko generalną próbą, niepowodzenie nie przerażało ani nie zmieściło sztabu do podjęcia dalszych kroków. Po stronie rosyjskiej w okolicy odpowiadającej na galicyjskim terytorium trójkątowi, utworzonemu z miejscowości Skałat, Kopyczyńce, Zbaraż, stoją w pogotowiu liczne oddziały wojska, rzekomo kilkadziesiąt tysięcy uzbrojonych żołnierzy, gotowych do marszu przeciw bolszewikom. Według krążących pogłoszek oczekuje się walnej rozprawy na początek drugiej połowy br., wymienia się nawet dzień 18. br. jako datę rozpoczęcia ofensywy.

Na granicy, pilnie strzeżonej przez straż polską, panuje zupełny spokój. Z głębi Ukrainy donoszą o dalszym trwaniu powstania, które coraz w innej okolicy wybucha. Walki między buntującą się ludnością a bolszewikami na Ukrainie nie są dotąd zlikwidowane.

Ile prawdy jest w powyższych wiadomościach, okaże najbliższa już może przyszłość.

Z Czortkowa donoszą nam: W lasach o-bok Winkowic niedaleko ukraińskiej miejscowości Uszyce (Podole) grasuje banda „powstańców” na czele której stoi Klim Berżnik, były członek bandy „ajamań” Chmary. Banda Bereznickiego napadła dnia 2. listopada o godz. 9. wieczorem Winkowce, gdzie miała doszczętnie ograbić 28 domów żydowskich, a ludność żydowską, która nie zdołała się uchronić przed napadem częściowo wymordowała, częściowo ciężko poraniła. Między zabitymi i rannymi znajdują się też kobiety i dzieci.

Rewel. (E. E.) W Nowogrodzie wybuchło powstanie chłopów przeciw rządowi sowieckiemu. Przyszło do wykroczeń przeciw ludności żydowskiej.

Walne Zgromadzenie Zjednoczenia bruttowców.

W niedzielę dnia 6. listopada br. odbyło się w sali Rady miejskiej w Drohobyczu przy nader licznych udziałach członków nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Zjednoczenia bruttowców na którym przewodniczący Rady nadzorczej p. Inżynier Broniowski zdał sprawę o wyniku rokowań delegacji Zjednoczenia z ministrem skarbu dr. Michałskim w sprawie zrównania ceny rogi bruttowej z nettową i wypłaty zaległej produkcji.

Jak wynika z sprawozdania stoi minister skarbu na stanowisku, że dotychczasowy stan, jako bezprawny utrzymać się nie da, dlatego kategorycznie sprzeciwia się podwyższeniu ceny rogi bruttowej pro praeterito z względu na zły stan finansów Państwa; gotów jest natomiast p. minister przyznać bruttowcom połowę ceny rogi bruttowej od 1-go listopada br. do końca lutego 1922, zaś od tego czasu zrównać cenę rogi bruttowej z nettową, tak, że bruttowcy otrzymać mają za swoją ropę, którą bdstąpić mają państwowej fabryce olejów mineralnych każdorazową cenę targową, z tem, że ropa, za którą rząd do 30 dni nie uiszcza zapłaty staje się wolną od rekwizycji i staje się przedmiotem wolnego handlu. W tym duchu ma sprawa bruttowa zostać ostatecznie w drodze legislacyjnej uregulowana.

Nad tem sprawozdaniem rozwinęła się obszerna dyskusja, która miejscami w ostrych słowach zwracała się przeciw dalszym układom z rządem, ponieważ rząd — jak to wynika z dotychczasowego przebiegu rokowań — nie przestrzega własnych rozporządzeń, nie wypłacając ceny przez się przed półtora rokiem ustalonej i nie stosuje się do artykułu 99 ustawy konstytucyjnej z 17.

Bezwarunkowo po raz A ♦ S ♦ K ♦ A ♦ R ♦ O

:: ostatni we Lwowie ::

Serye I., II., III., IV., V. i VI.

w kinoteatrach »PASAŻ« »LUX« i »UCIECHA«.

marca 1920, gwarantującej wszystkim obywatelom ochronę ich mienia. Mowcy domagali się, aby Walne Zgromadzenie poleciło swoim delegatom oświadczyć kompetentnym czynnikom, że Zjednoczenie bruttowców nie dołoży samo ręki do pokrzywdzenia bruttowców przez rząd pod pozorami układów, jak długo rząd czynami nie dowiedzie, że zmieni dotychczasowy system, polegający na nieodpłatnym wywłaszczaniu wyłącznie jednej kategorii obywateli. Szczególnie prawnicy wyrazili zapatrywanie, że bruttowcy powinni udać się na drogę prawa i wytoczyć Skarbowi Państwa kilkadziesiąt tysięcy procesów o zapłatę obecnej ceny za całą fałtę ropy, albowiem ze względu na to, że moc prawna wszystkich rozporządzeń automatycznie gaśnie w marcu 1922 w myśl ustawy konstytucyjnej wynik tych procesów nie ulega najmniejszej wątpliwości.

W końcu wybrano 8 delegatów, którym polecono sprawę ugodowo załatwić z rządem w myśl dyrektyw, które udzielono delegatom na tajnym posiedzeniu.

Dr. Heilman.

Posiedzenie Tymcz. Rady miejskiej.

Lwów, d. 10. listopada.

Na powzięciu drugiej uchwały w kilku sprawach porządku dziennego referował r. Weinberg sprawę wydzierżawienia budynku restauracyjnego na Wysolim Zamku. Roczna należność dzierżawna ustalono wraz z kosztami adaptacji i konserwacji budynków na 256.000 mk., którą to kwotę uchwalono przyjmując za podstawę warunków licytacyjnych, z tem że licytacja ma być rozpisana na 6 lat a kwotę 256.000 mk. przyjęto jako czynsz dzierżawy jedynie na pierwszy rok; w dalszych dwóch latach czynsz dzierżawy będzie zmieniony zależnie od stanu waluty.

Po referacie r. Hinglera przyjęto za podstawę warunków licytacyjnych przy dzierżawie budynku restauracyjnego wraz z kioskami w ogrodzie Kościuszki kwotę 400.000 mk. Kwota ta obejmuje czynsz dzierżawy wraz z kosztami adaptacji i konserwacji budynku za pierwszy rok dzierżawy. W dalszych dwóch latach czynsz ten może być zmieniony.

Z kolei uchwalono wypłacić dr. W. Łozińskiemu kwotę 166.000 mk. tytułem odszkodowania za karabelę i pas z zbiorów Ep. Władysława Łozińskiego (ref. dr. J. Diamand).

Dłuższą dyskusję wywołała sprawa oddania budynku na pomieszczenie dla młodzieży akademickiej. Uchwalono adaptować na ten cel część koszar przy ul. Tysiarów a nadto wezwano prezydium, aby bezwzględnie poczyniło kroki u rządu celem usunięcia więźniów z zakładu karnego im. Maryi Magdaleny, który ma być obrócony na internat dla młodzieży uniwersyteckiej.

Na tem posiedzenie zamknięto.

Z sądu wojskowego.

Wymordowanie rodziny żydowskiej.

Przed Trybunałem sądu wojskowego D. O. G. toczyła się wczoraj rozprawa karna przeciw plutonowemu W. P. Aleksandrowi Malinowskiemu oskarżonemu o współuczestnictwo w zbrodni morderstwa i szereg innych przestępstw. W nocy z 13 marca 1920 w miejscowości Piotrowce koło Kielc dokonano napadu bandyckiego na dom szykarza Rosenzweiga. Bandyci wymordowali całą rodzinę złożoną z dziećmi o 6b, ocalała jedynie sześciolatka dziewczynka, która awanturzyła swe ocalenie przypadkowo. Władze bezczestwa

ujęły niebawem bestyalskich morderców, wśród nich sierżanta Mnicha. Ten wydał wszystkich swoich spółzaków a między innymi i oskarżonego Malinowskiego.

Na podstawie zeznań Mnicha aresztowano w Lwowie Malinowskiego i odstawiono go do więzienia wojskowego w Kielcach. Przy konfrontacji Malinowski zaprzeczył twierdzeniom Mnicha i oświadczył, że go wogóle nie zna. Sąd w Kielcach skazał wówczas Mnicha na karę śmierci przez rozstrzelanie i wyrok ten został wykonany. Przeciw Malinowskiemu toczyły się w dalszym ciągu dochodzenia, które stwierdziły współudział Malinowskiego w mordzie piotrowieckim. Oskarżony chcąc ratować się, zaczął symulować umysłową chorobą. Później zarzucił tę metodę i przed sądem śledczym przyznał się do współudziału w morderstwie, przycem utrzymywał, że stał tylko na czatach. Na rozprawie cofnął swoje zeznanie złożone w śledztwie, motywując to tem, iż chciał w ten sposób przyspieszyć rozprawę. Podczas rozprawy przewodniczący załamunilkował, że schwytany też został A. Paszkowski, który brał udział w zamordowaniu rodziny Rosenzweiga. Paszkowski podał, że osk. Malinowski krytycznej nocy również mordował. Paszkowskiego nie można było sprowadzić z więzienia w Kielcach do Lwowa, gdyż zachodziła obawa ucieczki w drodze. Sąd postanowił zwrócić się do zarządu więziennego w Kielcach o zarządzenie dostawienia Paszkowskiego do rozprawy. Ponadto na wniosek obrony Trybunał odroczył rozprawę celem zbadania stanu umysłowego oskarżonego.

NADESŁANE.

INAUGURACJA TOYNEHALLI

odbędzie się 13210
W NIEDZIELĘ DNIA 13. LISTOPADA
1921, W SALI DOMU NARODNEGO
O GODZ. 7-mej WIECZOREM.

PODŁOTEK, Bonifratrów 211 (boczna Hofmana)

poleca konfekcyę dla panienek i dzieci, oraz sweatery, bieliznę, halki, fartuszki w wielkim wyborze i przednim gatunku. Specyalność eleganckie i tanie suknie wieczorkowe. 13169

Zakład dentystyczno-techniczny

Z. WEINREBA

Lwów, ul. Kofłataja 8, I. p.

DRUKI I STAMPILIE

wykonuje DRUKARNIA I WYRÓB PIECZĘCI
I. FRIEDMANA, Lwów, ul. Sykstuska 4. 13126

Rada dla Pań

O czym mówią piękne damy

Już jesienna porę mamy.

Musimy więc się zastanowić

Czem odnowić

Naszą garderobę skódną,

Może jak i suknią ładną.

Więc zabierzmy się do czynu

I szukajmy magazynu

Ne drogiego, lecz taniego

No, a przytem sumiennego,

I znalazły bardzo blisko

Znane wszystkim to nazwisko!

D. FISENBERG, Lwów, Jagiellońska 11 a.

Wydział Tow. Ak. d. Żyd. „Ognisko”

dziękuje WP. Ekerowi Możeszowi ze Sokala i WP. Kurzowi Możeszowi ze Lwowa za przystąpienie do charakterze członków założycieli i złożenie po 25.000 Mp. na cele Towarzystwa. 13216

Dla piersiowo chorych!

Każdy lekarz ordynuje przy wszelkich chorobach dróg oddechowych, uporczywym kaszlu, itd. najlepszy i jedynie wypróbowany środek **Sultocol »Laokoon«**

W każdej aptece do nabycia „Laokoon“ Spółka Zakłady chemiczne z ogr. odp. WE LWOWIE, UL. LINDEGO 6. 13200

Ogłoszenia.

Motory ropne

patent Diesel'a 30 i 50 HP. oraz Walce młyńskie GANZA dostarcza **Aufricht i Guttmann** Wiedeń I, Krugerstrasse 4. Telegr.: »AGAIMPORT« WIEN.

Ważne dla Konsumów i Kupców!

Marmelada czysto owocowa pierwszej jakości w każdej ilości do nabycia we fabryce marmelady i wszelkiego wyrobu cukrów. 13146

Zlmand i Hammer, Pańska 23.

Mieszkanie trzypokojowe z komfortem w Stanisławowie odstąpię za takiesame lub większe we Lwowie. Listy biuro dzienników Buchstaba, Legionów 21 pod »Olaf«.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie

Lwowskiego Stowarzyszenia Kupców odbędzie się w niedzielę 13. b. m. o 10 rano w lokalu Stowarzyszenia ul. HETMAŃSKA 6 z następującym porządkiem dziennym.

- 1) Sprawozdanie delegatów w sprawach:
  - a) Ochrony lokatorów
  - b) Urzędu Walki z lichwą i spekulacją.
- 2) Ustalenie w/w tek. 13136

GATER stojący i piła taśmowa jakoteż kompletne urządzenia stolarni maszyny nowej z motorem 15 HP. okazjnie dostarczy „**TOPAS**“ Lwów Kraszewskiego 19a. 1237

TYLKO FIRMA

A. Kornblum i H. Zawadzki RZEŹNICKA 18 13205 sprzedaje zeszyty gumowane w 12 kolorach w cenach konkurencyjnych. — Wyrób własny. — Zamówienia z prowincji uskutecznią się odwrotnie.

Gwałtowny spadek cen.

Suknie	Mk. 4.000
Bluzki	1.800
Spodniczki	3.600
Szlafroki flanelowe	5.500
Zakłady wełniane	10.000
Zawijanki	5.000
Koszule	1.700
Majtki	1.700
Pończochy	280

W Magazynie Nowości dla Pań **Münzer i Frisch** I. Killińskiego I (naprzeciw kwiartu Wiedeńskiego)

Konsum gospodarczo-mieszczański WE LWOWIE

podaje wszystkim członkom do wiadomości, że o ile chcą cukier na kartki Nr. 23 odebrać zechcą do poniedziałku t. j. dnia 14-go wpłacić a conto na każdą kartkę po Mp. 600 w przeciwnym razie cukru konsum nie podejmie. Dyrekcja Konsumu Jakób Keller. 1327

Potaniało! Przybory szewskie

W HURTOWNI 13093 Mörseł & Perlestein, Lwów, Rzeźnicka 14.

Poszukiwany lokal parterowy

dla celów przemysłowych. Rozmiar przynajmniej 250 m². Pośrednictwo wynagrodzone. Zgłoszenia kancelarya adwokata ROLLERA, Kleparowska 4. 13198

NOŻE — WIDELCE ŁYŻKI — ŁYŻECZKI

z czystego aluminium — poleca „» hurtownie i detalicznie «« ANTONI HAŁSKI, Lwów, Sobieskiego 3. 13148

Mimo spadku cen **placę nadal horendalne ceny** za brylanty, dyamenty, złoto i srebro 13232 **H. Gottermann, Lwów, S. Kstuska 14.**

PALTA ZIMOWE

W Magazynach Konfekcyj męskiej i dziecinnej **Körner** 13167 Lwów, Trybunalska 6.

PLUSZE

Wolne i płaszcze, kostiumy i Palta męskie poleca tanio T. FUHRMANN, Skarbkowska 23 I. p.

Poszukiwany nauczyciel

dla 2-iej i 3-iej klasy gimnazjalnej któryby mógł uczyć hebrajskiego, nauk przyrodniczych, matematyki itp. w hebrajskim języku wykładowym. — Warunki bardzo pomyślne. — Zwracać się należy do 13203

Gimnazjum hebr. »Tarbut« w Równem.

Materje meblowe drelichy, sprężyny, kapy, portjery itp. poleca po cenach bardzo przystępnych E. KORNBLIT, Lwów, Brajerowska 4, Hurtownie i detalicznie

Cukier w wolnym handlu!

Hurtownia sprzedaż z lwowskiego magazynu Związku Zawodowego Cukrowni Król „»»» Polskiego. 13209 «««

„W SYNDYKACIE ROLNICZYM“ Lwów, plac Maryacki 10.

Wysyłka na prowincję z ubezpieczeniem transportów od kradzieży

MY NOSIMY TYLKO KAPELUSZE

FABRYKI **NEUWELTA** BALONOWA-3

ZA Jeden tysiąc marek

wpłacony lub przekazanych pocztą

PORTRET z nadesłanej FOTOGRAFII

wykonany przez artystów zagranicznych przy najpopularniejszej firmie 13014 **Maryan Fleks, Warszawa, Jerozolimska 35, róg Marszałkowskiej.** Na prowincji poszukiwani agenci za dobrą prowizją tylko z kaucją.

PIERWSZY ŚNIEG SPADŁ

ZAOPATRUJECIE SIĘ WE FUTRA 13230 **LWÓW,** „U ARTURA PEITZERA,“ Pasaż Hałsmiana 5. CENY KONKURENCYJNO NISKIE.